

Råd og vink om SRP og SSO

samlet fra tekster af Hanne Kær Pedersen i perioden 2011-2016

Indholdsfortegnelse

ENGELSKFAGETS SÆRTRÆK	2
SRP/SSO OG ENGELSKSPROGET MATERIALE OG OMFANG.....	2
FEJL OG MANGLER I OPGAVERFORMULERINGEN.....	3
DEN GODE OPGAVERFORMULERING.....	3
TJEKLISTE	3
LÆREPLANEN FOR SRP	4
LÆREPLANEN FOR SSO	4
SPØRG EN SRP/SSO CENSOR.....	5
DET GODE VÆRK TIL SRP/SSO - LITTERÆRT ELLER IKKE-LITTERÆRT	5
DEN GODE OPGAVERFORMULERING.....	5
TYPISKE PROBLEMER VEDR. OPGAVERFORMULINGER OG BEDØMMELSE.....	6
MULIGE LØSNINGER	6
FILM	6
TV-SERIER	7
GRAPHIC NOVELS.....	7
COMPUTERSPIL.....	7
HENVISNINGER	7
EKSEMPLER PÅ TEKSTER.....	9
EKSEMPLER PÅ PROBLEMFOMULERINGER	9
STX LÆREPLAN: STUDIERETNINGSPROJEKTET – STX, JUNI 2013	12
1. FORMÅL	12
2. MÅL	12
3. PROJEKTETS RAMMER	12
4. VEJLEDNING OG OPGAVERFORMULERING	13
5. BEDØMMELSESKRITERIER	14
HF LÆREPLAN: STØRRE SKRIFTLIG OPGAVE – TOÅRIGT HF, JUNI 2013.....	14
1. OPGAVERNS FORMÅL	14
2. MÅL	14
3. OPGAVERNS RAMMER	14
4. OPGAVERNS OMRÅDE.....	15
5. OPGAVERFORMULERINGEN	15
6. OPGAVEREUGEN	15
7. OPGAVERBESVARELSEN.....	15
8. AFLEVERING AF BESVARELSEN	16
9. BEDØMMELSE	16
10. SELVSTUDERENDE	16

Engelskfagets særtræk

Engelsk A beskrives i læreplanen som "et færdighedsfag, et vidensfag og et kulturfag. Faget beskæftiger sig med engelsk sprog, engelsksprogede kulturer og globale forhold. Faget omfatter anvendelse af engelsk i tale og skrift og en teoretisk viden om fagets stofområder." Engelsk A kan derfor indgå i mange forskelligartede faglige sammenhænge og samspil i både studieretninger og studieretningsprojekter. Materialet kan være tekst, film eller elektronisk tekst, fiktion eller non-fiktion.

Det engelskfaglige i en opgave kan være sprogligt, kulturelt, historisk eller litterært, og det vil inkludere, at man anvender engelskfaglige metoder i arbejdet med materialet. Det betyder også, at det kan være forskelligt fra opgave til opgave, hvilke faglige mål man vurderer opgaven på – altså, at ikke alle faglige mål er i spil/relevante i hver eneste opgave.

Ideelt set vil en SRP i et sprogfag trække paralleller til sprogets kulturområde. Men det er også muligt, at eleven arbejder med materialet/romanen og dens tematik på en sådan måde, at det engelskfaglige klart fremstår, også selvom sprogets kulturområde ikke eksplicit behandles.

Det er vejleder og opgavestillers opgave at sørge for dette, og måske kræver det, at der vedlægges ekstra materiale, der kan hjælpe eleven opfylde de faglige mål.

Når nært beslægtede humanistiske fag samarbejder, kan det være svært at undgå overlap i fagenes faglige mål. Særligt når opgaven er stillet i dansk og engelsk, eller engelsk og mediefag, kan det være svært at skelne de to fags faglige mål fra hinanden. Men problemet mindskes, hvis:

- Opgavens genstandsfelt (analysen af tekst/film) også inkluderer forståelse af kultur og samfundsforhold (*setting*)
 - hvem er modtager af teksten?
 - hvordan repræsenterer teksten kulturområdet?
 - på hvilken måde afspejles den engelsksprogede kultur stilistisk?
- Det anvendte tekstmateriale er både engelsk- og dansksproget
- Opgaveformuleringen har åbnet muligheden for at anlægge en bestemt analysestrategi.

Man sikrer sig altså ved at sørge for, at opgaveformuleringen udformes, så den tilgodeser de faglige mål i *begge* indgående fag ud over de faglige mål for SRP.

SRP/SSO og engelsksproget materiale og omfang

Det anvendte materiale, der er genstand for analyse i engelsk, skal være skrevet og publiceret på engelsk. Der skal indgå citater i analysen, og disse skal være på engelsk. Det er at regne for "fejl og mangler" i forhold til både de SRP-faglige og de

engelskfaglige mål, når der citeres på dansk fra en dansk oversættelse af værket, og det vil medføre, at opgaven skal bedømmes som værende mangelfuld.

Bedømmelsen skal ske ud fra målopfyldelse af de engelskfaglige mål og målene for SRP. Så det betyder med andre ord, at bedømmelsen skal være en **helhedsbedømmelse** i hvilken indgår, at der ikke er engelsksproget materiale. Derfor når målopfyldelsen af fx at:

- *Orienter sig i et større engelsksproget stof, herunder sortere i og vurdere forskellige informationskilder.*

Ikke det acceptable, og det må vejes op i mod mål som fx at:

- *Analysere og fortolke forskellige nyere og ældre teksttyper samt mediestof, herunder film med anvendelse af faglig terminologi*
- *Perspektivere det givne materiale litteraturhistorisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk*
- *Anvende en grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold.*

Fejl og mangler i opgaveformuleringen

Hvis opgaveformuleringen har lagt op til denne besvarelse kan der være tale om fejl og mangler ved vejledningen, og det skal af censor indberettes til skolens retor jf.

Eksamensbekendtgørelsen § 29:

Stk 4. Konstaterer censor, at kravene efter stk 1 ikke er opfyldt, eller giver forløbet af prøven censor anledning til at formode, at der har været mangler ved den forudgående undervisning eller vejledning, afgiver censor indberetning herom til institutionen.

Den gode opgaveformulering

En god opgaveformulering er klart afgrænset og indeholder krav til besvarelsen, der kun kan honoreres ved hjælp af kernestoflige områder i faget samt arbejde på flere taksonomiske niveauer, jf. fx Blooms taksonomi. En god opgaveformulering kan fx have et overordnet spørgsmål (en problemformulering), som hele opgaven kan ses som en besvarelse på.

Tjekliste

- Få eleven til at udarbejde (eller gør det sammen) et overordnet spørgsmål, som hele opgaven er et svar på. Det hjælper til at skabe fokus og sammenhæng mellem fagene.
- Sørg for, at der er **materiale nok** til at eleven kan demonstrere målopfyldelse af faglige mål såsom ...
 - *gøre rede for indhold, synspunkter og stilforskelle i forskellige typer engelsksprogede tekster og mediestof, herunder film*
 - *analysere og fortolke forskellige nyere og ældre teksttyper samt mediestof, herunder film, med anvendelse af faglig terminologi*
 - *perspektivere det givne materiale litteraturhistorisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk*
 - *anvende en grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige*

forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold

– orientere sig i et større engelsksproget stof, herunder sortere i og vurdere forskellige informationskilder

- Sørg for, at materialet **ikke er en oversættelse** til engelsk, men er autentisk
- Sørg for, at eleven arbejder med og **dokumenterer sin opgave med autentisk engelsk** teksthenviisning – og ikke hverken egen eller autoriseret oversættelse af værket til dansk
- Sørg for, at de **faglige krav er tydelige** i opgaveformuleringen – særlig hvis der er overlap mellem fagenes metoder som fx i dansk eller mediefag
- Sørg for, at opgaveformuleringens krav ikke blot går på materialets indhold, men også dets form, fx **virkemidler i kommunikationen**

Læreplanen for SRP

4.4 Opgaveformuleringen skal:

- være konkret og afgrænset og skal i præcise formuleringer angive, hvad der kræves af eleven, herunder krav til omfanget af opgavebesvarelsen, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet med eleven under vejledningen
- gøre det muligt for eleven at honorere målene med studieretningsprojektet
- være udformet således, at eleven har mulighed for at besvare opgaven fyldestgørende inden for de tidsmæssige rammer for studieretningsprojektet
- have en sådan form, at eleven ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse
- tage hensyn til de overvejelser, eleven har gjort sig om opgaven inden skriveperioden.

Læreplanen for SSO

5.1. Opgaveformuleringen udarbejdes af kursistens vejleder(e). Den skal rumme fagspecifikke, henholdsvis flerfaglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i de(t) pågældende fag. Opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset og skal præcist angive, hvad der kræves af kursisten, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet under vejledningen.

Opgaveformuleringen skal have en sådan form, at kursisten ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse, men samtidig være udformet sådan, at der tages hensyn til de overvejelser, kursisten har gjort sig om opgaven i vejledningsperioden. Kursister, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer.

5.2. Opgaven kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i den enkelte kursists undervisning i det pågældende hf-forløb. Der er dog intet til hinder for, at besvarelsen udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de(t) indgående fag eller har forbindelse hermed.

5.3. Skrives opgaven i et fag med praktisk islæt, skal det af opgaveformuleringen klart fremgå, at der er tale om en skriftlig opgave.

Spørg en SRP/SSO censor

Er der en SRP eller SSO censor i din faggruppe, vil jeg opfordre til, at I beder vedkommende dele sin viden fra arbejdet med jer. Når man er censor på SRP, SSO (eller på de skriftlige eksamensopgaver), høster man nemlig værdifuld erfaring, fordi man får bred indsigt i forskellige praksis. Man får med andre ord inspiration og gode eksempler – og nogle gange det modsatte.

Fordi opgaverne ikke skal rettes, men bedømmes, giver det god rutine i fortolkningen af de faglige mål, og hvad det kræver at opfylde dem – og hvilke krav det stiller til en god opgaveformulering. Og skulle du så selv få lyst til at blive SRP eller SSO censor næste år, så få grønt lys fra din rektor og bed din eksamensansvarlige indstille dig i eksamenssystemet xprs efter sommerferien!

Det gode værk til SRP/SSO - litterært eller ikke-litterært

Der publiceres og produceres i disse år mange virkelig gode trykte udgivelser og elektroniske værker og film, der er egnet som engelskfagligt materiale, når områdevalget i SRP/SSO åbner for et ikke-klassisk værk.

Når elever og kursister skal hjælpes på vej til at finde nyt materiale, kan man derfor med fordel henlede deres opmærksomhed på de shortlistede værker til *Man Booker Prize*, der uddeles hvert år i oktober, eller på *The New York Times' 100 Notable Works* lister fra de seneste år. Her drejer det sig ikke blot om litterære værker, men om et brudt udvalg af udgivelser med anmeldernes kvalitetsstempel.

Sagprosaværker som fx memoirer og personlige beretninger egner sig i lige så høj grad til analyse i en skriftlig opgave som litterære værker – og egner sig måske endda bedre til en tematisk diskussion om et givent emne. Og naturligvis kan ikke-kvalitetsstemplede udgivelser rumme de (ikke-)kvaliteter, som vil være velegnet som genstand for analyse i en SRP/SSO, så derfor nævnes listen blot som udgangspunkt for inspiration.

Værker, der kan tematisere den kernestoflige pind i læreplanen, der hedder:

- *Historiske og aktuelle forhold i andre dele af den engelsktalende verden* skrives i stort antal af *hyphenated* britiske og amerikanske forfattere om deres immigranstillværelse eller tiden inden, hvilket muliggør de nedenfor skitserede opgaveformuleringer, der trækker paralleller til anglofone sprogområder.

Den gode opgaveformulering

En god opgaveformulering er klart afgrænset og indeholder krav til besvarelsen, der kun kan honoreres ved hjælp af kernestoflige områder i faget samt arbejde på flere taksonomiske niveauer, jf. fx Blooms taksonomi. En god opgaveformulering kan fx have et overordnet spørgsmål (en problemformulering), som hele opgaven kan ses som en besvarelse på.

Typiske problemer vedr. opgaveformuleringer og bedømmelse

I engelsk opstår der typisk kun problemer med opgaveformuleringen – og senere med bedømmelsen – hvis det engelskfaglige kernestof eller faglige mål ikke er tydelige (i fx en analyse af en film) eller når faget indgår i studieretningsprojekter med danskfaget, hvor opgaverne ofte – uintenderet – fremstår som enkeltfaglige, idet fagenes kernestof og metoder har mange overlap.

Mulige løsninger

- Tydelighed i angivelsen af, hvordan det forventes, at det engelskfaglige materiale behandles i opgaven. Kræves der en redegørelse, analyse eller perspektivering til materialet?
- Tydelighed i angivelsen af, hvilket omfang af materiale, det forventes at eleven arbejder med. Er udvalgte kapitler nok?
- I forbindelse med SRP med engelsk og dansk i samspil, kunne en løsning være, at engelsk i opgaveformuleringen er bevidst om at inddrage *andre* kernestofområder end de, der er fælles for de to fag. Således kunne en opgaveformulering med fordel bevidst kræve inddragelse af kulturel, samfundsmæssig, samtidig eller historisk “setting” (tid og rum) og derved inddrage kernestof og/eller faglige mål som fx nedenstående (fra Engelsk A læreplan)
 - *perspektivere det givne materiale litteraturhistorisk, kulturelt, samfundsmæssigt og historisk*
 - *anvende en grundviden om historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA til analyse og perspektivering af aktuelle forhold (kernestof)*
 - *væsentlige strømninger i britisk og amerikansk litteraturhistorie*
 - *væsentlige sproglige, historiske, kulturelle og samfundsmæssige forhold i Storbritannien og USA*
 - *historiske og aktuelle forhold i andre dele af den engelsktalende verden. (faglige mål)*

Omvendt kan man sige, at det samme kan gøre sig gældende for dansk, hvor der også er mulighed for at aktivere kernestof/faglige mål, der ikke er fælles med engelsk, såsom en bestemt analysestrategi. Endelig bør det retfærdigvis siges, at fordi de to fag har fælles kernestof- og faglige mål vedr. analyse af forskellige former for tekster, bør det ikke udelukke, at en SRP kan inddrage begge fag. Vejlederne skal blot være opmærksomme på at specificere de faglige krav til opgaven, så det ene fag ikke uintenderet fremstår som udeladt.

Film

Film og medietekster, dvs. også computerspil, kan anvendes som primærtetekster i SRP/SSO uden tekstforlæg i form af manuskript. Hvis denne mulighed anvendes, bør man som vejleder være omhyggelig i opgaveformuleringen, så man stiller engelskfaglige krav til behandlingen af filmen i opgaven. Det fremgår af læreplanen, at film skal analyseres med tekstanalytiske begreber – og disse er en del af kernestoffet. Således kan man i vejledningen af eleven/kursisten og i udformningen af opgaveformuleringen støtte og fremme elevens/kursistens arbejde med at besvare opgaven i overensstemmelse med målene for SRP/SSO, hvis man fx

vedlægger et ukendt tekstmateriale til en opgave med film som genstandsfelt/ primærtekst, således at man sikrer, at eleven/ kursisten får mulighed for at demonstrere flere faglige mål. Dette vil i mange sammenhænge være meningsfyldt, da elever og kursister traditionelt ofte vælger at arbejde med filmatiseringer, og det vil især være en hjælp, hvis opgavens andet fag er mediefag.

TV-serier

TV-serier er at sammenligne med romaner. Opgaveformuleringen kan udformes både vedr. et enkelt afsnit eller en hel sæson eller serie, afhængigt af hvorvidt opgavens fokus er tematisk og blot skal dokumenteres i analysen af et enkelt afsnit, eller en hel sæson eller serie ønskes analyseret som et værk. Der er mange gode udgivelser at hente sekundærlitteratur vedrørende TV-serier i, både dansk- og engelsksprogede, fx Andreas Halskov et. al. *Fjernsyn for viderekomne* samt 2013-udgivelsen af Brett Martin, *Difficult Men: Behind the Scenes of a Creative Revolution*.

Graphic novels

Mange kolleger læser graphic novels i undervisningen, og disse er bestemt også egnede til SRP/ SSO, da de i høj grad appellerer til samarbejde med kunstneriske fag eller helt klassisk med dansk. Fagsamarbejdet sikrer, at analyse af billedsiden tydeligt kan tilgodeses ved det andet fags faglige mål.

Computerspil

Computerspil Et værk kan også være et computerspil, der analyseres og fortolkes i SRP/SSO med fokus på fortælle teknik/den narrative struktur for at undersøge, hvilken motivation spilkonstruktøren har anvendt til at drive spilleren igennem spillet. Eleven/kursisten kan med fordel undersøge tekstens/spillets virkemidler – altså hvordan tekstens budskab kan aflæses – om det er billediske virkemidler eller sproglige virkemidler. Det vil gøre det lettere for en censor at anvende de faglige mål på opgaven. Se også kommentar under Film.

Henvisninger

I både SRP og SSO er der krav om henvisninger. Her følger fagkonsulentens forslag, som lægger sig op ad MLA-citationsformatet.

Trykt materiale:	Author, <i>Title</i> . Year. Page/line. Print
Opslag i bog:	"Verbet succeed". Poul Tornøe, <i>Get It Right</i> . 2012. P. 94. Print
Artikel fra bog / antologi:	"The Romantic Period". From: Delaney et al., <i>Fields of Vision</i> . 2003. Pp. E114-115. Print
Helt værk:	Paul Auster, <i>Oracle Night</i> . 2003. P. 46. Print.

Ved skriftlig eksamen bør du henvise til novel-len/sagprosatteksten ved at sætte linjenummeret i parentes inde i dit analytical essay:	(I. 34) – ved en linje (II. 35-37) – ved flere linjer
Ved litteraturlister i SRP/SSO/SRO skal du sætte forfatterens efternavn først og desuden angive forlaget på bogen inden årstal:	Tornøe, Poul, <i>Get It Right</i> . Gyldendal, 2012. Print.
Materiale fra internettet:	Author, <i>Title</i> . Site, <i>Medium</i> . Date accessed. Web. [Link – hele url]
Artikel eller novelle fra inter- nettet med forfatter:	Kyla Gardner, "Is using 'study drugs' cheating?" <i>Northern Star</i> website. Viewed 13 Feb. 2014. Web. [http://northernstar.info/campus/article_7950b77a-6af8-11e0-8a9b-001a4bcf6878.html]
Artikel fra internettet uden forfatter:	"The Civil War and emancipation". <i>PBS</i> . Viewed 13 Feb. 2014. Web. [http://www.pbs.org/wgbh/aia/part4/4p2967.html]
Opslag på internettet:	"Emancipation Proclamation". <i>Wikipedia</i> . Viewed 13 Feb. 2014. Web. [http://en.wikipedia.org/wiki/Emancipation_Proclamation]
Video på internettet:	ABC News, "Obama's Historic Pro-Gay Marriage Stance". <i>YouTube</i> . Viewed 13. Feb. 2014. [http://www.youtube.com/watch?v=V_RkoMDv3fE]. (3:10-3:22)
<p>Du kan henvise til videomateriale på flere måder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Transskribere en passage og angive minuttæller • Referere til det digitale materiale med parafrase (tekstnær) og angive minuttæller • Citere en situation eller scene ved at benytte skærmdump og minuttæller. 	
E-bøger:	Author, <i>Title</i> . Year. Medium, page/location.
Kindle:	Dave Eggers. <i>The Circle</i> . 2013. Kindle file, Loc 4538 of 6595.

iBook:	Jonathan Swift. <i>A Modest Proposal</i> . 1729. iBook file, p. 7 of 75.
Film:	<i>Title</i> . Director. Year.
Film:	<i>The Great Gatsby</i> . Dir. Baz Luhrmann. 2013.

Eksempler på tekster

Fx vil udgivelsen *I Am Malala: The Girl Who Stood Up for Education and Was Shot by the Taliban* af Malala Yousafzal i samarbejde med Christina Lamb givetvis være lettere at arbejde med for eleven/kursisten, der ønsker at sætte focus på kvindesyn og kønsroller i Afghanistan under Taliban end et litterært værk, der selvstændigt af elev/kursist skal perspektiveres til det anglofone område. Ikke-litterære værker kan analyseres med brug af kommunikationsmedellen, diskursanalyse, det retoriske pentagram, Toulmins argumentationsmodel foruden naturligvis stitlistisk fokus, og vil på den måde let kunne bringe indholdets fokus i spil på samme måde som en tematisk analyse af et litterært værk.

Et nyere litterært værk, der egner sig til samspil med dansk, er den korte roman *Swimming Home* af Deborah Levy, der med sin minimalistiske fortællerstil og krimistruktur kan sammenlignes med Naja Marie Aidts *Sten, Saks, Papir*.

Jami Attenbergs roste, korte og letlæste roman *The Middlesteins* er et godt bud på et nyt værk i samarbejde med idræt eller biologi omkring fedme, da den udover tematiseringen af madkulturen i en jødisk-amerikansk familie i Chicago indeholder en fremragende skildring af en (dysfunktionel) senmoderne familie. Pædagogikums kandidater fra 2013 vil kunne genkende teksten, da de læste et uddrag af den på fagdidaktisk kursus.

Eksempler på problemformuleringer

EN-DA
<p>Hvorfor fascineres vi af krimireportager?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gør rede for hovedtræk i krimireportagen som genre. 2. Analyser Truman Capote: <i>In Cold Blood</i> fra 1965 og Peter Lundin: <i>En morders bekendelser</i> fra 2009 med henblik på fremstilling af den psykopatiske morder og forfatterens valg af struktur og fortællestil, herunder brug af genrer som dokumentarisme, selvbiografi, krimi og fiktio. 3. Diskuter krimireportagens fascinationskraft hos læseren med inddragelse af bøgernes modtagelse i medierne.

NB:

Andre "traditionelle" og blåstemplede eksempler på engelsk i samspil med dansk kan ses i et bilag til vejledningen i dansk: <http://www.emu.dk/gym/fag/da/uvm/bilag.html>

Et eksempel på, hvordan den skjulte etfaglighed, jf. ovenstående, kan fjernes ses nedenfor, hvor engelskfaget byder ind med forståelse af kultur og samfundsforhold

ved at inddrage værkets "setting" (her: modtagersituation/reception, tilføjet med blå) og danskfaget en bevidst analysestrategi (tilføjet med rødt). Her kunne man også med fordel i opgaveformuleringen lade det stå åbent for eleven at vælge og vurdere en (selvvalgt) analysestrategi.

EN-DA
<p>Hvordan kan personerne i en roman være betydningsbærende?</p> <p>Du skal skrive en diskursanalyse og fortolkning af Frank Miller, <i>Sin City: The Hard Goodbye</i> (1991) med særligt henblik på Frank Millers fremstilling af personerne, deres sprog, køn, miljø og indbyrdes forhold i såvel tekst som billeder. I analysen skal du inddrage og anvende E.M. Forsters begreber "flat and round characters" (uddrag fra <i>Aspects of the Novel</i> (1927) vedlagt).</p> <p>På baggrund af en redegørelse for, hvilken genre <i>Sin City</i> tilhører, skal du diskutere forholdet mellem værkets form og dets budskab til et amerikansk publikum.</p>

Engelsk og historie og sprog	
EN-HI	EN-FR
<p>Hvilke holdninger findes der i borgerrettighedsbevægelsen?</p> <p>Du skal redegøre for forløbet, der fører frem til borgerrettighedsbevægelsen.</p> <p>På baggrund heraf skal du analysere og fortolke Bebe Moore Campbell, <i>Your Blues Ain't Like Mine</i> (1992) med særligt henblik på dens tematisering af raceforholdene.</p> <p>Med afsæt i ovenstående konklusioner skal du diskutere eksempler på fremtrædende holdninger blandt borgerrettighedsbevægelsens aktører i arbejdet for lige rettigheder for alle borgere i USA.</p>	<p>Hvilke kulturelle værdier har en superhelt?</p> <p>På baggrund af en kort generedegeørelse skal du lave en sammenlignende analyse og fortolkning af udvalgte fortællinger fra serierne <i>Superman</i> og <i>Tintin</i> med særligt fokus på at karakterisere hovedpersonen.</p> <p>Afslutningsvis skal du vurdere om teksterne er kulturbundne eller om de kan appellere til hinandens publikum.</p>

Engelsk og samfundsfag	
EN-SA	EN-Sa
<p>"Hvordan påvirker det moderne samfunds konstante udvikling det moderne menneskes identitetsdannelse?"</p> <p>1. Redegør for individets identitetsdannelse i det senmoderne samfund. Inddrag sociologiske teorier i besvarelsen.</p> <p>2. Analyser og fortolk Chuck Palaniuk, <i>Fight Club</i> (1996) med henblik på at undersøge, om den i form, indhold og virkemidler afspejler individets identitetsdannelse i det senmoderne samfund.</p> <p>3. Diskuter konsekvenserne af individets identitetsdannelse i det senmoderne samfund. Inddrag romanen <i>Fight Club</i> og sociologisk teori og empiri i diskussionen.</p>	<p>Hvilke konsekvenser har den amerikanske velfærdsmodel?</p> <p>1. Gør kort rede for forskellige velfærdsmodeller – med fokus på den amerikanske model.</p> <p>2. Undersøg med udgangspunkt i "American Health Choices Plan", hvilken velfærdsmodel Hillary Clinton gik ind i det amerikanske præsidentvalg med i 2008 og sammenlign hendes synspunkter med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bill Clintons tale til det demokratiske konvent, da han blev nomineret som præsidentkandidat i 1992 2. Dick Cheneys tale til det republikanske konvent, da han blev nomineret som vicepræsidentkandidat i 2004 3. Præsident George W. Bushs tale til nationen, januar 2007 <p>Der ønskes af alle tekster analyser af, hvilke sproglige og retoriske virkemidler, der anvendes for at fremføre de politiske argumenter.</p> <p>3. Diskutér fordele og ulemper ved den nuværende amerikanske velfærdsmodel,</p>

	herunder sundhedssystemet.
--	----------------------------

Engelsk og kreative/musiske fag	
EN-Me	EN-Dr
<p>Hvad er Gatsbys drøm, hvad gør han for at realisere den og lykkes det?</p> <p>1. På baggrund af en redegørelse for den tid og de miljøer, F. Scott Fitzgeralds roman <i>The Great Gatsby</i> (1926) udspiller sig i, ønskes en analyse og fortolkning af romanen. I fortolkningen skal du perspektivere til vedlagte to digte af Emily Dickinson (1830-1886): "Success Is Counted Sweetest" og "'Hope' Is The Thing With Feathers". (Bilag vedlagt).</p> <p>2. Endvidere ønskes en analyse af Jack Claytons filmatisering fra 1974 med særligt henblik på auditive og visuelle virkemidler.</p> <p>3. I en perspektiverende diskussion ønskes en vurdering af filmens fortolkning af det litterære værk.</p>	<p>Hvad virkemidler bruger en "In-Yer-Face" dramatiker til at fremføre et tema?</p> <p>Der ønskes en redegørelse for den generation af dramatikere, som i 90'ernes England gik under betegnelsen "In-Yer-Face", en analyse og fortolkning af et af Sarah Kanes skuespil og en diskussion af sammenhængen mellem Margaret Thatchers socialpolitik og de temaer, som optager dramatikeren.</p>

Engelsk og naturvidenskabelige fag	Engelsk og matematik
EN-Bi	EN-Ma
<p>Hvordan og hvorfor anvendes fosterdiagnostik?</p> <p>Du skal redegøre for meiosen, herunder betydningen af meiose 1-fejl og meiose 2-fejl for afkommet, og nævn i den forbindelse eksempler på arvelige sygdomme i afdigelser i kønskromosomer og afdigelser i autosomer.</p> <p>Med udgangspunkt i redegørelsen skal du komme ind på eksempler eller cases, hvor metoden fosterdiagnostik anvendes i daglig praksis og herunder komme ind på, hvilke etiske problemstillinger denne måtte medføre.</p> <p>Med henblik på afsender-modtagerforholdene skal du desuden analysere tekster fra forskellige nyhedsmedier om emnet og kommentere på deres virkemidler og budskaber.</p> <p>Afslutningsvis skal du diskutere i hvor høj grad valget af fosterdiagnostisk metode har indflydelse på kvindens valg af abort/ikke-abort set i et kulturelt perspektiv.</p>	<p>Hvorfor er logik bedre end intuition, når man tager en beslutning?</p> <p>Giv en analyse og fortolkning af Mark Haddons roman <i>The Curious Incident of the Dog in the Night-Time</i> (2003), herunder en karakteristik af hovedpersonen og en redegørelse for bogens struktur og opbygning. Gør rede for, hvordan man – dels teoretisk og dels eksperimentelt – kan bestemme sandsynligheder. Gør rede for begrebet betinget sandsynlighed, og gør rede for hvordan man på forskellige måder kan løse "Monty Hall problemet".</p>

Engelsk og psykologi
EN-Psy
<p>Hvordan kan man hjælpe en person med Aspergers syndrom?</p> <p>Der ønskes en analyse og fortolkning af Mark Haddons roman <i>The Curious Incident of the Dog in the Night-Time</i> (2003) med særligt henblik på fortælle teknik og personkarakteristik af Christopher. Til at belyse dette skal du desuden give en psykologifaglig redegørelse for Aspergers syndrom – herunder symptomer og muligheder for behandling. Giv med udgangspunkt i denne viden en kritisk vurdering af muligheder for at støtte en person med Aspergers og vurder kvaliteten af romanens fiktive fremstilling af Christophers lidelse.</p>

STX læreplan: Studieretningsprojektet – stx, juni 2013

1. Formål

Formålet med studieretningsprojektet er, at eleverne arbejder selvstændigt med at fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område i tilknytning til deres studieretning. Ved at kombinere forskellige faglige tilgange og discipliner, som forstærker den faglige fordybelse, skal eleverne demonstrere, at de er i stand til selvstændigt at udvælge, inddrage og anvende relevant baggrundsstof, og at de er i stand til at gennemføre en kritisk vurdering på et fagligt og metodisk grundlag. I arbejdet med studieretningsprojektet styrker eleverne således deres studiekompetence ved, at de gennem skriftlig fremstilling skal dokumentere, at de er i stand til at overskue, bearbejde, disponere, sammenfatte og formidle en faglig og kompleks problemstilling.

2. Mål

Målet med studieretningsprojektet er, at eleverne skal kunne:

- demonstrere evne til faglig fordybelse og til at sætte sig ind i nye faglige områder
- demonstrere evne til at udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og metoder og dermed forstærke den faglige fordybelse
- beherske relevante faglige mål i de indgående fag
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale
- demonstrere evne til faglig formidling
- besvare en stillet opgave fyldestgørende, herunder at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgavebesvarelse (f.eks. citatteknik, noter, kilde- og litteraturfortegnelse).

3. Projektets rammer

3.1. I 3.g skal hver elev udarbejde et studieretningsprojekt.

3.2. Studieretningsprojektet skal skrives inden for et område og en faglig problemstilling, således at ét af de studieretningsfag, eleven har på A-niveau, samt et fag på mindst B-niveau indgår i besvarelsen af projektet. Skolens leder skal i den forbindelse sikre, at kombinationen af fag underbygger den faglige fordybelse i fagene og området.

3.3. Skolens leder kan dog, på baggrund af en begrundet ansøgning fra eleven, undtagelsesvist godkende, at studieretningsprojektet skrives alene på grundlag af ét af elevens studieretningsfag på A-niveau, eller at et tredje fag inddrages i studieretningsprojektet. Godkendelsen forudsætter, at alle fastsatte mål for studieretningsprojektet opfyldes, herunder at der inddrages flere faglige tilgange og metoder, og at målet om faglig fordybelse kan realiseres.

3.4. Hvis der i elevens studieretningsprojekt indgår et fag, der er blevet afsluttet før 3.g, skal skolens leder sikre, at eleven tilbydes faglig og metodisk vejledning i faget.

3.5. Et fag, der indgår i en elevs studieretningsprojekt, indgår på det højeste niveau, eleven har eller har haft faget.

3.6. Besvarelsen af studieretningsprojektet skal udarbejdes i løbet af to uger (10 skoledage), der placeres inden for en samlet periode på højst seks uger i tidsrummet fra 15. oktober til 1. marts. Opgaveformuleringen udleveres ved skriveperiodens

start. De første fem dage kan efter skolens leders valg placeres enkeltvis og/eller adskilt fra den sidste sammenhængende uge. I de dage, der er afsat til udarbejdelse af studieretningsprojektet, gives der ikke anden undervisning.

4. Vejledning og opgaveformulering

4.1. Skolens leder udpeger blandt skolens lærere i de indgående fag vejledere for den enkelte elev. Ved vejledning forstås gode råd og vink til elevens valg og videre arbejde med projektet. Skolens leder tilrettelægger vejledningen således, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og bedømmer, og vejledningen må derfor ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af elevens besvarelse. Samtidig skal skolens leder ved tilrettelæggelse af vejledningen sikre, at eleven kan modtage vejledning i alle projektforsøgets faser frem til afleveringen af besvarelsen.

4.2. Eleven vælger i samråd med sin(e) vejleder(e) område og faglig problemstilling for studieretningsprojektet. Området og de faglige problemstillinger skal - inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof - afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en opgaveformulering, der sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.

4.3. Elever, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer. Opgaveformuleringen kan ikke direkte bygge på det stof, der er indgået i den enkelte elevs undervisning. Der er dog intet til hinder for, at studieretningsprojektet udarbejdes i forlængelse af arbejdet i det eller de indgående fag eller har forbindelse hermed.

4.4. Opgaveformuleringen udfærdiges af elevens vejleder(e). Den skal rumme såvel fagspecifikke som tværgående faglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i mindst ét af fagene. Opgaveformuleringen skal:

- være konkret og afgrænset og skal i præcise formuleringer angive, hvad der kræves af eleven, herunder krav til omfanget af opgavebesvarelsen, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet med eleven under vejledningen
- gøre det muligt for eleven at honorere målene med studieretningsprojektet
- være udformet således, at eleven har mulighed for at besvare opgaven fyldestgørende inden for de tidsmæssige rammer for studieretningsprojektet
- have en sådan form, at eleven ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse
- tage hensyn til de overvejelser, eleven har gjort sig om opgaven inden skriveperioden.

4.5. Ved studieretningsprojekter, hvori ét eller flere fremmedsprog indgår, skal en del af de anvendte kilder være på det / de fremmede sprog.

4.6. Opgavebesvarelsen skal udarbejdes på dansk. Skolens leder kan dog godkende, at den helt eller delvist udarbejdes på engelsk, tysk eller fransk. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan skolens leder endvidere godkende, at opgavebesvarelsen helt eller delvist udarbejdes på et af de pågældende sprog.

4.7. Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på engelsk.

5. Bedømmelseskriterier

5.1. Der gives én karakter ud fra en helhedsbedømmelse, som er baseret på en vurdering af, i hvilket omfang eksaminandens opgavebesvarelse lever op til de fastsatte mål for studieretningsprojektet. Hvis opgaven er skrevet i kun ét fag, indgår det tillige i vurderingen, i hvilket omfang besvarelsen demonstrerer eksaminandens beherskelse af specifik faglig fordybelse.

5.2. Hvis opgavebesvarelsen helt eller delvist er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis den var udarbejdet på dansk.

HF læreplan: Større skriftlig opgave – toårigt hf, juni 2013

1. Opgavens formål

Formålet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne arbejder selvstændigt med at fordybe sig i og formidle en faglig problemstilling inden for et selvvalgt område. Kursisterne skal demonstrere, at de er i stand til selvstændigt at udvælge, inddrage og anvende relevant materiale, og at de er i stand til at gennemføre en kritisk vurdering på et fagligt grundlag. I arbejdet med den større skriftlige opgave styrker kursisterne således deres studiekompetence ved, at de gennem skriftlig fremstilling skal dokumentere, at de er i stand til at overskue, bearbejde, disponere, sammenfatte og formidle en faglig problemstilling.

2. Mål

Målet med den større skriftlige opgave er, at kursisterne skal kunne:

- demonstrere evne til faglig fordybelse og til at sætte sig ind i nye faglige områder,
- demonstrere evne til at udvælge, anvende og kombinere forskellige faglige tilgange og dermed forstærke den faglige fordybelse,
- beherske relevante faglige mål i de(t) indgående fag,
- udvælge, bearbejde og strukturere relevant materiale,
- demonstrere evne til faglig formidling,
- besvare en stillet opgave, herunder at der er overensstemmelse mellem opgaveformuleringen og opgavebesvarelsen samt
- beherske fremstillingsformen i en faglig opgavebesvarelse (f.eks. citatteknik, noter, kilde- og litteraturliste).

3. Opgavens rammer

Den større skriftlige opgave er individuel og udarbejdes inden for et til tre fag. Skrives opgaven i ét fag, skal kursisten enten følge undervisningen eller have aflagt prøve i faget på mindst B-niveau. Skrives opgaven i flere fag, skal kursisten følge eller have aflagt prøve i fagene, hvoraf mindst ét skal være på mindst B-niveau. Kursisten skal udarbejde opgaven på det højeste faglige niveau, kursisten har eller har fulgt fagene.

4. Opgavens område

4.1. Den enkelte kursist vælger selv – inden for rammerne af pkt. 3.1. – de(t) fag, som opgaven skrives i.

4.2. Kursets leder udpeger blandt kursets lærere en eller eventuelt flere vejledere for den enkelte kursist i de(t) fag, der indgår. Ved vejledning forstås gode råd og vink til kursistens videre arbejde med opgaven. Kursets leder tilrettelægger vejledningen på en sådan måde, at der sikres en klar adskillelse mellem lærerens rolle som vejleder og som bedømmer, og vejledningen må således ikke omfatte en bedømmelse af væsentlige dele af kursistens besvarelse.

4.3. Kursisten vælger i samråd med vejlederen område for opgaven. Området skal inden for såvel fagenes kernestof som supplerende stof afgrænses på en sådan måde, at der kan udformes en opgaveformulering, som sikrer, at der ikke kan ske genanvendelse af afsnit fra besvarelser, som tidligere er blevet afleveret og rettet.

4.4. Kursisten skal senest seks uger inden opgaveugens start skriftligt oplyse de(t) valgte fag og område. Kursets leder fastlægger en procedure herfor.

5. Opgaveformuleringen

5.1. Opgaveformuleringen udarbejdes af kursistens vejleder(e). Den skal rumme fagspecifikke, henholdsvis flerfaglige krav i de indgående fag, og der skal være krav om fordybelse, der på væsentlige punkter ligger ud over arbejdet i de(t) pågældende fag. Opgaveformuleringen skal være konkret og afgrænset og skal præcist angive, hvad der kræves af kursisten, og den skal inddrage nogle aspekter eller være ledsaget af bilag, der ikke er blevet drøftet under vejledningen.

Opgaveformuleringen skal have en sådan form, at kursisten ikke på forhånd kan udarbejde detaljerede dele af den endelige besvarelse, men samtidig være udformet sådan, at der tages hensyn til de overvejelser, kursisten har gjort sig om opgaven i vejledningsperioden. Kursister, der har valgt samme område, skal have forskellige opgaveformuleringer.

5.2. Opgaven kan ikke direkte bygge på den del af fagenes stof, der allerede er indgået i den enkelte kursists undervisning i det pågældende hf-forløb. Der er dog intet til hinder for, at besvarelsen udarbejdes i forlængelse af arbejdet i de(t) indgående fag eller har forbindelse hermed.

5.3. Skrives opgaven i et fag med praktisk islæt, skal det af opgaveformuleringen klart fremgå, at der er tale om en skriftlig opgave.

6. Opgaveugen

6.1. Opgavebesvarelsen udarbejdes i løbet af en af kursets leder fastsat uge inden for perioden fra 1. november til 15. marts.

6.2. I opgaveugen skal kursisten sikres hensigtsmæssig adgang til faciliteter, der er relevante for udarbejdelsen af opgavebesvarelsen.

7. Opgavebesvarelsen

7.1. Opgavebesvarelsen skal udarbejdes på dansk. Kursets leder kan dog godkende, at den helt eller delvist udarbejdes på engelsk, tysk eller fransk. Hvis et eller flere fremmedsprog indgår, kan kursets leder endvidere godkende, at opgavebesvarelsen helt eller delvist udarbejdes på det pågældende fremmedsprog.

7.2. Opgavebesvarelsen skal indeholde et kort resumé på engelsk.

8. Aflevering af besvarelsen

8.1. Besvarelsen afleveres senest syv døgn efter opgaveugens start i en original samt det nødvendige antal kopier. Kursets leder fastlægger en procedure herfor.

8.2. Kursets leder kan tillade, at kursister, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.

9. Bedømmelse

9.1. Bedømmelsen af opgavebesvarelsen er en faglig helhedsvurdering i forhold til de faglige mål i de fag, der indgår i opgaven.

9.2. Ved bedømmelsen lægges herudover vægt på nedenstående forhold:

- om den stillede opgave er besvaret ud fra de formulerede krav
- om der er sammenhæng mellem den tidsmæssige ramme for opgaven og besvarelsens omfang og kvalitet
- om der er benyttet relevant baggrundsstof for besvarelsen
- om stoffet er formidlet på tilfredsstillende måde og er behandlet tilstrækkeligt dybtgående
- om det anvendte materiale er inddraget i rimeligt omfang
- om der er præcise henvisninger og fyldestgørende dokumentation
- om alle kilder er oplyst, og noter og litteraturliste er korrekte og fyldestgørende
- om fremstillingen er overskueligt disponeret, og at der er sammenhæng i besvarelsen
- om den sproglige udformning er klar, præcis og ensartet igennem hele opgavebesvarelsen.

9.3. Hvis opgavebesvarelsen helt eller delvist er udarbejdet på et fremmedsprog, er kravene til den sproglige udformning de samme, som hvis opgavebesvarelsen var udarbejdet på dansk.

9.4. Der gives én karakter ud fra en helhedsvurdering.

10. Selvstuderende

10.1. Selvstuderende kan udarbejde en større skriftlig opgave i henhold til pkt. 1.- 9.4., bortset fra pkt. 4.2. Den selvstuderende skal, hvis der ikke er aflagt prøve i faget/fagene, have tilmeldt sig prøve i det/de pågældende fag ved den førstkommende eksamenstermin.

10.2. Kursets leder kan tillade, at selvstuderende, som dokumenterer, at de er fuldtidsbeskæftigede, besvarer opgaven over en periode på 10 døgn.